Ч. 282. Львів, четвер дня 30. (17.) грудня 1909. Річник XIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
з Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів: з висилкою двічи в тижни $5^1/_2$ доляра, або 10 рублів: з висилкою що суботи $4^1/_2$ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских **сьвят** о $5^1/_2$ год. по полудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« при **ул. Оссолїньских ч. 11.(партера (фронт від ул. уТхої).** Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цінї 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Переговсри д-ра Люкача.

(×) Назначений монархом на міністра-предсїдника угорского кабінету др. Люкач розпочав уже переговори, щоби підготовити утворенє нового міністерства. Єму поручено задачу, щоби зробив ще останнє змаганє, сей кабінет утворити з лона теперішного сойму. Рік добігає вже до кінця і ледви можна мати яку небудь надію, щоби не тільки новий кабінет обняв керму державну, але щоби можна полагодити бодай буджетову провізорию і запобігти станови ex lex. Корона однак бажає, щоби се пересиленє ся внутрішня непевність, що від літа проволїкає ся, не протягала ся далеко поза новий рік. Тимто др. Люкач одержав порученє забрати ся скоро до дїла і чим скорше єго довершити.

Передовсім старав ся др. Люкач розпочати переговори з провідником независимців сорокосьмаків, відтак переспрaвляв з уступаючим міністром-предсїдником Векерльом і з Кошутом а на останку в приявності гр. Андрашого і Селя з віцепредсїдником пос. палати Надьом. Опісля звернув ся др. Люкач до провідників инших сторонництв, щоби зволити монарший волї і не обмежувати ся до одного сторонництва, але приєднати всїх для полагоди парляментарного пересиленя.

Всеж таки найважнїйшою задачею д-ра Люкача є, щоби приєднати для своїх змагань Юста і єго сторонництво. Доси всї переговори, які з провідниками проводив монарх, мали метою, довести до згідного поступованя шістьдесятьсемаків з сорокосьмаками, а колиб се не повело ся, утворити новий кабінет з шістьдесятьсемаків, на основі деаківскій. Тимчасом др. Люкач уже в лїтї покликуваний монархом був тої гадки, що треба би довести до розвязки пересиленя з підмогою сорокосьмаків. Сеї гадки д-ра Люкача хватило ся зараз крайнє крило тодї ще одноцїлого сторонництва независимців, зде сему опер ся Кошут. Се довело до заколоту і боротьби в таборі независимців а вислідом сеї боротьби був розлом сторонництва независимців на дві части. Вигляди і обчисленя д-ра Люкача, щоби з підмогою Юста і єго прихильників довести до утвореня парляментарної більшости нельми змалїли, однак мимо того др. Люкач, покликаний тепер наново монархом, виступив з тою самою гадкою, як перед півроком. Др. Люкач має надію, що наколи єму поведе ся довести до порозуміня з Юстом, тодї і з инших сторонництв деякі пристануть до єго змагань і будуть піддержувати єго кабінет.

Одначе не легка се задача, приєднати Юста і єго сторонництво до того, щоби они станули на реальних основах. Бувший президент посольскої палати угорского сойму Юст виріс із своїми прихильниками на поважне сторонництво тим способом, що вивісив прапор самостійного угорского банку з 1-им січня 1911. р. Тимчасом з заяв висловлених Кошутом відомо добре, що монарх від самого початку пересиленя відклонював рішучо домаганє банкової окремішности, яко нездійснимe. Поважне міжнародне пересиленє сегорічною весною ще більше впевнило і утвердило монарха про конечність банкової спільности, а перед сьвятами др. Векерле в цїлі зовсїм ясно і рішучо виказав шкідні наслїдки роздїлу австро-угорского банку, навіть для самої Угорщини, а повага д-ра Векерлього яко фінансового полїтика є непохитна.

З усего того виходить отже, що Юст і єго сторонництво лише тодї може обняти керму правительства, наколи залишить свої дотеперішні домаганя і стане на основі реальної полїтики. Навернути Юста на дорогу реальної полїтики отсе найважнїйша, але і найтруднїйша задача, якої має довершити др. Люкач в найблизшім часї. Ми вже згадували недавно про се, що др. Люкач думає над винайденєм формулки, котра вдоволила би Юста з єго сторонництвом а також не ставала в суперечности з волею Корони. Однак лише тодї може така формулка довести до розвязки пересиленя, наколи она буде ясна і недвозначна, колиб она давала спромогу ріжнородного поясненя, яке могли би сїй формулцї надавати Юстівцї то она містила би в собі зарід нового пересиленя. Може бути, що в хвили, коли се пишемо, др. Люкач покінчив уже

О. Віктор Катрайн.

Від атеїзму — до анархізму.

Поучний образок з унїверситетского житя теперішности.

Переложив *о. І. Плавюк.*

Четверта глава.

Боже милосердє.

(Дальше).

Тепер питаю ся: Чи таке понятє не є найрізкійшою суперечностию з нашою самосьвідомостию. Чи не правда, чи ви самі не сьвідомі сего, що ви є инше самостійне єство, як я? що ми оба є дві субстанциї, а не одна? Коли російский студент, про котрого ви менї оповідали, підніс на вас пястуки і взивав до двобою, чи не мали ясної сьвідомости, що ви а Росиянин, се два зовсїм ріжні, від себе цїлком независимі, самостійні єства а не лише приналежности того самого существа?

Альфред: О, зовсїм певно.

Ректор: Далї, ту однак всеобнимаючу субстанцию пантеїстів треба щоби подумати яко дуже мудру і інтелїгентну і могучу. Бо все є єї дїлом, що велиткого і величного в сьвітї бачимо, она сотворила великі мистецкі дїла людий, она доконує дивних винаходів в штуках і науках чим ми можемо чванити ся. Пантеїсти приймають лише якраз для того одну субстанцию, щоби сим пояснити мету, красу, одноцїлість і гармонію сьвіта.

Тепер можете собі уявити, що та розумна субстанция шалїє тут яко нерозумна в домі божевільних, там як запоморочена сидить непорушно днями в закутках, тут як темний гельот виконує найпідлїйші роботи, там яко великий полїтик і вожд славою своїх дїл заповняє сьвіт сучасників і нащадків; тут є великим математиком як Ґавс і Коші (Cauchy), а там в другім така, що не має найменшого понятя про математичні проблеми; тут як Кубанець або Филипинець бунтує ся і сама з собою заключає торгові союзи; що тут є она приклонником фетишизму і культу сонця, там є віруючим християнином, а знов деинде явним атеїстом, що сама вмотує ся в найбільші суперечности, у одного уважає то сьвятим, чим у другого гидить ся? Чи можете собі вообразити, щоби то саме єство іржало як кінь, ревіло як віл, як безрога валяло ся в болотї; тут яко тигр або лев пожирало людий, то значить, саму себе, і такі инші нісенїтницї?

Альфред: Вже не потрібно дальше говорити; дійсно не маю охоти бути приклонником такої нерозумної системи. Пантеїзм менї дійсно огид.

Ректор: Ще одну важну замітку треба додати про відносини Бога до сьвіта. Пантеїсти люблять глузувати з Бога, що є позасьвітом, що пересуванєм і напором порушає і рядить сьвітом. Наколи би они хотїли тим сказати, що Бог є дійсно инший від сотворінь, то в дїлї не можна би нїчого замітити проти сего. Але они здає ся думають, що після віри християн стоїть Бог зовсїм поза сьвітом, на якійсь далекій планетї і звідти рядить і посуває сьвітом і в сім розуміню відкидаємо сю гіпотезу яко негідну і то з двоякої причини. Передовсїм порушає Бог річи не лише внїшним напором, як на пр. стрілець стрілою, але склонностами і понуками, які вложив в природу річи при сотворению. Їм вродженими, до їх природи належними склонностями і силами, порушає Бог річи, при чім однак не є виключеним, що їх вимкoво може порушати внїшним впливом, а не пересуванєм і напором, лише чистим актом своєї всемогучої волї.

Далї, не треба уявляти собі Бога, яко нам чуже, від нас далеке єство. Він є всюди присутний. Де лише є сотворене єство, порушає ся і жиє, там також є Бог, що своєю всемогучою присутностию удержує і управляє сотвореня. Він близший кождому з нас, як ми самі. Як каже сьвятий Павло до Атенян: Він є недалеко нас; бо в Нім жиємо, порушаємо ся і єсьмо.

Альфред: Дійсно, се безмірно достойнїйше і більше вдоволяюче понимане, як материялїстів, що хочуть Бога знизити до материї.

Ректор: Тож коли материялїзм і пантеїзм є нестійні і нерозумні, то лишає ся узнати лише теїзм яко мудрий погляд на сьвіт, то значить: приняти личного, наймудрійшого і всемогучого Бога, що сотворив сей сьвіт з нїчого і ним управляє, що есть єго Господом і останньою метою, як о сїм учить християнство. Лише з такою гадкою можна добре пояснити се поміченє, яке все і конечно насуває ся кождому розумному чоловікови, що всесьвіт не є анї одинокою одиницею анї одною многородностю, лише одиницею в множестві або однодушно уладженим множеством.

Альфред глубоко задумав ся і мовчав. Ректор пізнав, що на сей раз буде досить. Тож як найщирійше розпращав ся з ним і обіцяв знов прийти другого дня.

В души Альфреда шалїла могуча внутрішна борба, коли остав на самотї. Аж тепер розкрили ся єму очи, коли побачив глубину огиди без дна, на котрої берег завела єго легкодушність

свої переговори, бо як звіщають останні телеграми, вигляди єго заходів невідрадні. Юст домагає ся міністерства внутр. справ для свого сторонництва і обстає за банковою самостійностю. Колиб він дав ся відвести від сих домагань, а обмежив ся до домагань здійснимих, тоді керма правительства угорского перейшла би в руки сорокосьмаків, колиж ні, то намаганя до утвореня кабінету з теперішнього сойму були би покінчені і не осталоб нічого иншого, як розвязане сойму і нові вибори.

Огляд часописий.

(*Голоси укр.-руской печати про політику руских парляментарних послів*).

(Дальше).

Читаючи сю першу частину, нагадали ми собі слова дневника „Die Zeit“, написані з нагоди недавного хорватского процесу проти історика і публициста д-ра Фрідюнга: man kann ein sehr ausgezeichneter Historiker aber ein naiver Politiker sein“.

Вп. автор вказує на рішучу обструкцию „аж до скутку“, аж до поправи відносин, яко на єдину дорогу реальної політики. Може бути, що укр.-руські посли не вміли добре вести такої рішучої обструкциї, щоби осягнути якісь видимі добутки, поправу відносин; правда, що політика їх, як і політика народовців здавна була непослідовною, була, як автор доволі різко висловлює ся — політикою „заячих скоків“, може й малочисленність укр.-руск. клюбу була причиною безуспішности руской обструкциї. Алеж маємо вже инші приклади а іменно обструкциї німецкої з 1897 р. а відтак обструкциї чеської в два роки опісля, а на останку обструкциї Славяньскої Єдности сего року. Пригадаймо собі, яку мету мала та обструкция одна, друга і третя, і що осягнула.

Отже відома загально річ, що Німці розпочали обструкцию проти Баденівских розпорядків язикових для Чех і Моравії а в дійсности за удержанєм німецкої верховлади в держ. раді і осягнули сю ціль — розпорядки язикові знесено, а Німці таки остали верховладним чинником в держ. раді. Се викликало опісля ческу обструкцию, котра намагала ся привернути язикові розпорядки, а властиво ввести ческу мову у внутрішнім урядованю в Чехах і в Моравії, а крім того здобути другий ческий університет (в Берні). Однак мимо великої сили, яку мав тоді молодоческий клюб, мимо пособлюваня ческій обструкциї з боку польского кола і Славяньского Союза, ческа обструкция не осягнула витиченої собі мети — не здобула ані ческої мови у внутр. урядованю ані ческого університету в Берні.

Мали ми недавно і третю обструкцию Слав. Єдноти, себ то злучених сторонництв ческих, словіньского, хорватского і москвофільского, отже ґрупи численно вельми поважної, котра посеред себе мала вельми спосібних бесідників і випробованих парляментарних політиків. Ся обструкция розпочата при нагоді прилуки Босни й Герцоґовини в літній сесиї довела до замкненя її, а тепер сама на себе скрутила пугу. Поставила собі задачу, повалити за всяку ціну кабінет бар. Бінерта, а на останку капітулювала, а Німці як були міродатним чинником в політиці і в держ. раді, так остали ним і на дальше. Виявило ся отже наглядно, що „si duo faciunt idem, non est idem!“ Що не повело ся Чехам, що не повело ся зєдиненим з Чехами полудневим Славянам, сего мабуть таки не докажуть Русини, хоч би з яким завзятєм вели обструкцию.

Як небудь отже проф. Грушевскому видає ся єдино спасительним для Русинів способом, одинокою реальною дорогою політики, то мимо того скажемо з Ґетем: Die Botschaft hör' ich wohl, doch fehlt mir der Glaube“ — доказу автор не дав, що єго погляд непомильний.

А тепер послухаймо дальшого виводу проф. М. Грушевского:

„Але, — скажуть на се — на що викладати так докладно те, що й без того звісне кождому? Австрийскі політики, супроти того, в відносинах до українського елементу поділяють ся на дві катеґориї — таких, що не хочуть нічого зробити для українства і таких, що не можуть нічого для него зробити: перші дивлять ся на українство крізь украінофобску призму і сьвідомо віддають єго на пасту Полякам; другі може і не вважають з австрийского становища таке жертвуванє Полякам Українців за вказане і корисне, але знають, або довідують ся згодом, що польске veto загороджує дорогу всякій пробі змінити систему супроти Українців, всякій серіозній уступці для них. І кінець кінцем всякі обіцянки австрийских правителів кінчають ся порадою поговорити на тему українських потреб з польским колом. Так незмінно кінчають ся всякі „угоди“ і „умови“ австро-українські. Такою радою закінчив Каз. Бадені, розпочавши угоду в ролі австрийского намісника; такий був кінець трактатів з бар. Беком, що теж почав контрактом з українським клюбом, приобіцявши єму купу ріжних великих і малих грушок на вербі, а кінець кінцем відослав до польского кола, заявивши свою готовість посередничити в переговорах з ним. Австрийске правительство твердо стало на тім, що без польского placet воно не може робити ніяких уступок Українцям. Ну, а польске placet сидить в зачарованому колі. Доки Українці борикають ся з польским пановане̂м, їм не можна нічого попустити з польского стану пановання, а як скапітулюють і простелять ся перед ним, то не буде по що їм уступати, не буде чого закаламучувати новими здобутками спокійної аґовії — нехай ліпше тихо вмирають. Поки австрийске правительство не рішить ся трактувати Українців — як австрийску народність, а не польских підданих, поки не відважить ся сповняти українських постулятів без огляду на волю Поляків — доти не може бути мови про якесь порозуміне з австрийским правительством. Доти можуть бути тільки якісь маловажні зривки, що супроти ворожої загальної системи не мають ніякого значіня, депреціонують ся в ній і не варті того, щоб задля них ослабляти свою опозицийну лінію та розвивати переконане в правлячих сферах, що українські представники можуть вдоволити ся будь якими дрібницями. Не дрібні концесиї, а основна зміна системи — се стало окликом української суспільности Галичини.

„Так міг би подумати або й сказати не оден читач, прочитавши сказане висше. І він був би правий о стільки, що постулят консеквентного вимаганя від правительства зміни системи, дорогою рішучої опозициї, або те, що зветь ся звичайно постулятом „принципіяльної“ політики, справді став в Галичині від давна ходячою фразою. Але приглядаючи ся тому, якими дорогами йде та політика не в фразах, а на ділі, приходить ся думати, що сей постулят висить на язиках, але слабо сповняєть ся, і очевидно з того — не дуже серіозно і висловлюєть ся або приймаєть ся. Перегляд галицкої політика за два останні роки показує аж занадто виразно, що політика ся була чим хочете, тільки не політико консеквентної, рішучої опозициї правительству usque ad finem — аж до зміни нинішної неприязної українському народови системи. — Була одним довгим ланцюхом неконсеквенций у відносинах до центрального і краєвого правительства, беручи її з сего становища — та і з усякого иншого.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Narod. Listy, котрі перейшли тепер в руки Крамаржа і спілки за 1,750.000 К., потверджують вісти подавані нами перед кількома днями що по новім році н. ст. бар. Бінерт розпічне пересправи із сторонництвами що до проґрами нової сесиї зимової, весняної і літної. Переговори сі мають довести також до утвореня парляментарної більшости і відповідної їй обнови кабінету. Також має бути розпочате намаганє до урухомленя ческого сойму. Бар. Бінерт був на окремім послуханю у цісаря.

Др. Люкач покінчив уже переговори і має о них здати звіт монарсі на окремім послуханю. Як запевняють, нема ніяких річевих перепон до утвореня нового кабінету, отже можна сего сподівати ся в найблизшій хвили.

Заграниця.

Поминувши напади розбійничих банд, які в Туреччині ніколи не переводять ся, панує там сякий такий загально спокій. Користають з сего деякі турецкі міністри і відбувають далекі подорожі в цїли студий. Турецкий міністер фінансів Джавид-бей прибув 25. с. м. в товаристві видавця часописи Tanin, Джагідо, до Софії. Джавид-бей розмовляв з міністром фінансів Салабашевом, а опісля розіслав свої візитові карти иншим міністрам. В полудне відбуло ся сніданє в турецкім посольстві в честь Джавида-бея, в якім взяли участь міністри Папріков і Саллабашев, Джагід і секретарі посольства. Вечером відїхав Джавид-бей до Білгорода. Також міністер публичних робіт, Галяджан-ефенді виїхав на візитацию до Монастира. Міністер висловив ся прихильно про будову комунікацийних доріг і піднесеня торговлї та промислу. Щож догикає балканьского союза, з яким в звязи стоїть неперечно подорож Джавида-бея, то турецка публична опінія відносить ся сего пляну в части скептично, в части недовірчиво. Часопись Taswiri Efkiar називає пляни балканьского союза політичною комедиєю, яку відграють в імени панславізму, котрої кошти прийде ся понести балканьским краям.

і сліпа віра в авторитет инших. Без достаточної причини, лише завдяки повазі деяких учених недовірків і їх високопарним словам віддав на поталу віру молодости.

А що ще майже так само як докази ректора переконувало єго про нестійність атеїзму, се було зрозуміне, яке знов стануло єму живо перед очи: без Бога нема авторитету. Коли що, то се ставало єму ясним і безсумнівним підчас єго побиту на університеті. Тож заключив тепер, або треба з християнами вірити в Бога, або з анархістами відкидати всякий авторитет і говорити: Ni Dieu ni maitre.

Але анархізм се безглуздність, — заключав дальше. Як може бути ще мова про товариске житє, спокій і лад, про поступ і культуру, коли нема ніякого авторитету, коли кождий може робити, що хоче? Дикий заколот се конечна послїдовність анархізму. Таж досьвід доказує наглядно, що навіть ті, що з засади відкидають всякий авторитет, як социяльні демократи і анархісти, в практиці старають ся знов добити ся авторитету.

Тож коли атеїзм веде конечно до глупого анархізму, то і сам є нісенітницею. Бо засада, що конечно веде до нерозумних наслідків, мусить бути сама в собі нерозумна.

Так те серце, що глядїло правди, незамітно щораз більше вертало до віри дитиньства. Одинокою причиною єго безвірства були атеїстичні виклади професорів і товаришів. Колиж тепер ясно зрозумів нестійність такого поступованя, збудила ся в єго серцю віра з повною силою, яку виссав з материнської груди, в якій був вихований і в якій виріс.

(Дальше буде).

☛ ПО НИЗКИХ ЦІНАХ ПРАКТИЧНІ ПОДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ.

— — — — — — — — БАРХАНИ — ХУСТКИ ЗИМОВІ — ГАЛЬКИ — ТРИКОТИ — ПОНЧОХИ — СКАРПЕТКИ
СОРОЧКИ МУЖЕСКІ, ЖІНОЧІ, БІЛІ і В КРАСКАХ — ПЛЕДИ — СТАНИКИ — — — — — — — —

Фірма: І. ДРЕКСЛЄР СИНИ Львів, площа Капітулька ч. 2

В своїм різдвянім числї подає N. Fr. Presse розмову з бувшим президентом Франциї Любетом, який обговорюючи міжнародні відносини, сказав між иншими таке: „Єствує один проблєм, від якого розвязаня зависить загальний мир. Як довго Франция і Німеччина не порозуміли ся, щоби відповідно до обопільного бажаня і в приязний спосіб полагодити судьбу Альзациї і Льотаринґії, так довго буде тревати роздор і неугашена ненависть, так довго пові стануть зародки непорозумінь і спорів. Чей німецкий цїсар не голосив в своїх безчисленних бесїдах цїлому сьвітови свою кріпку постанову, що не позволить на ніяку зміну теперішного стану? Але хто знає, чи певного дня мимо своїх воєвничих заяв і твердої неподатливости, не буде він змушений до сего, що він уважає неможливим до сповненя. Хто знає, чи слїдуючого року около сего часу не буде переїздив монарх в пікельгавбі о пірястім чубі улицями Парижа? Хто знає, чи тодї гарні Парижанки не будуть витали Вільгельма II. цьвітами!“ З Парижа надійшла однаке телєґрама, в якій аґенция Гаваса заперечує з уповажненя вісти, поданій в N. Fr. Presse.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Даниїла прор.; римо-кат.: Давида. — В пятницю: руско-кат.: Севастияна; римо кат.: Сильвестра.

— **Портрети Шевченка.** Центральний комітет будови памятника Шевченка в Київі, оповістивши міжнародний конкурс на проект памятника, постановив зібрати подрібні відомости про портрети, що лишили ся по великім українськім поетї, щоби подати їх до відома особам, котрі звертають ся до комітету з запитанєм що до програми конкурсу і портретів Шевченка. Недостача таких вістий може довести до того, що артисти, особливо заграничні будуть користувати ся менше вартісними портретами. З огляду на се комітет звернув ся до українського письменника В. Доманицкого в Закопанім, під котрого редакциєю вийшло повне виданє „Кобзаря“ Шевченка в Росиї, з просьбою подати вісти про всї портрети Шевченка та вказати, котрі з них лїпші, та де їх можна дістати або бодай видїти. Вісти сї будуть надруковані та розіслані всїм тим, кому вислано програму конкурсу.

— **Австрийский консуль для Вініпеґу.** З причини масової еміґрациї і чим раз то все побільшуючого ся числа австрийских еміґрантів в західній Канадї, австрийске правительство постановило утворити у Вініпеґу новий консулят на Манітобу, Саскачеван, Альберту і Бритіш Колюмбію. Новий консулят утворить ся там з початком 1910 року а др. Швіґель, австро угор. консуль в Монтреалю є власне назначений для Вініпеґу. Він, як кажуть американські часописи, є раси славяньскої, отже буде в сам раз відповідний для славяньских переселенців з Австро-Угорщини.

— **Головний виділ тов-а „Просьвіта“** у Львові полагодив на засїданях в листопадї с. р. між иншими отсї справи: На домаганє делєґатів рішено розвинути розпродажу книжок товариства, звертаючи ся до філїй, щоб зорґанїзували продажу видавництв або у своїх канцеляриях, або инших місцевих інституциях, головно касах. Иншими цїнними вказівками Вп. делєґатів рішено покористувати ся при укладї статута. Читальні „Просьвіти“ в Хмільні рішено удїлити безпроцентову позичку з ювилейного фонду в висоті 200 К на будову читальняного дому. Комісиї просьвітно-орґанїзаційній удїлено 200 К позички і 200 К підмоги з ювилейного фонду на закупно клїшів до скіоптікону з української історії і лїтератури, Філиї „Просьвіти“ в Надвірній рішено дати додатково 50 К на покрите касово-крамарского курсу. Товариству „Сільский Господар“ рішено дати 300 прим. „Взірцевого Господаря“, як зворот 395 К виданих товариством на переклад сеї книжки. Для бібліотеки приватної української ґімназиї в Рогатині удїлено даром усї членьскі книжки і „Руску письменність“. Рішено заінїціовати анкету Союза Ревізийного, Союза молочарского, Сільского Господаря і „Просьвіти“ в справі видаваня господарской часописи. — В справі участи в кооперативно-рільничій виставі в Одесї ухвалено скликати нараду, в склад якої ввійде представник народного Комітету, проф. М. Грушевский, комісия економічна і члени головного виділу. П. Я. Литвиновичеви, торговельному інструкторови Товариства „Просьвіта“ рішено дати відпустку на тримісячний курс у Відни. В справі заснованя в Мальчицях торговельної спілки рішено віднести ся до д-ра Озаркевича в Городку і до Союза ревізийного у Львові. Принято до відома звіт трох богословів субвенционованих товариством з їх економічної поїздки до Черновець, Стрия і Довжнева. Принято з подякою дар Івана Дуцика, селянина з Добрівлян, в висоті 100 К на будову місцевого читальняного дому. Нових членів вписало ся сего року до „Просьвіти“ 4.154.

— **З „Народної Ради“.** Загальні збори краєвого політичного товариства „Народна Рада“ відбули ся в пятницю 24. с. м. о год. 3 по полудни в салї тов. „Львівска Русь“. Збори отворив містоголова тов-а радник о. А. Стефанович і на єго внесенє вибрано предсїдателем зборів дир. В. Нагірного, котрий покликав на секретарів д-ра В. Бачиньского і д-ра А. Говиковича. Звіт з дїяльности виділу і політичний реферат виголосив член виділу др. Е. Озаркевич. Др. Бачиньский зложив звіт з дїяльности Народної канцеляриї і видавничої дїяльности виділу. Звіт касовий зложив др. Говикович. На внесенє пос. д-ра О. Колесси ухвалили збори уступаючому виділови абсолюторию і признанє за єго дїяльність. Відтак на внесенє посла д-ра О. Колесси вибрано через акламацию головою посла д-ра Костя Левицкого, виділовими д-ра Володимира Бачиньского, д-ра Альфреда Говиковича, Івана Джиджору, о. радн. Дамяна Лопатиньского, д-ра Евгена Озаркевича і о. радн. Александра Стефановича, заступниками виділових Миколу Заячківского, Миколу Мороза і Василя Скрипчука. В дискусиї забирали голос: др. В. Бачиньский заохочував до аґітациї за побільшенєм членів тов. „Народна Рада“, Ст. Абрагамовский з Микулинець обговорював справу насильного латиньщеня і польонїзованя та наближаючої ся конскрипциї. Гр. Петрачка в Печенї підносив потребу руских адвокатів по повітових містах. О год. 4 замкнув предсїдатель збори.

— **Дисциплінарка проти 8 адвокатів.** Адвокатска палата потягнула до дисциплінарного слїдства вісьмох львівских адвокатів сіоністів за те, що они на зборах сіоністів з початком грудня дуже остро промовляли проти міскої ради львівскої, яка відмовила була запомоги сіоністичному товариству. Адвокатска палата опирає сю дисциплїнарку на ореченю найвисшого трибуналу з перед кількох тижнів, на якого основі засуджено в дорозі дисциплїнарній адв. д-ра К. Трильовского на 1000 К гривни за підбурюючу промову на однім вічу.

— **Число учеників в руских ґімназиях** з початком сего шкільного року виносило: у Львові в головнім заведеню 723, в філії 589, в Перемишлї 894, в Коломиї 802, в Тернополї 683, в Станиславові (5 кляс) 336, в Вижници (2 кляси) 285; разом 4.312. В польско-руских паралельках в Бережанах було в 5 клясах 176 учеників, а в Стрию в 3 клясах 124. В нїмецко-руских паралельках в Чернївцях (8 кляс) було 467, а в Кіцмани (6 кляс) 343 учеників. В приватних ґімназиях руских було: в дївочій СС. Василянок (4 кляси) 110, в Рогатинї (3 кляси) 167, в Яворові (2 кляси) 91, в Городенцї (1 кляса) 39 учеників. На ґімназияльних курсах було в Копичинцях (2 кляси) 72, в Галичи (1 кляса) 15, а в Куткорі (1 кляса) 9.

— **Блеріо в Чернівцях.** Дня 16. сїчня виступить в Чернівцях воздухоплавець Блеріо зі своєю машиною до лїтаня.

— **Всеславяньский зїзд в Софії.** Болгарскі часописи доносять, що правительство призначило 50.000 франків на уладженє всеславяньского зїзду в Софії. Таку саму квоту назначила на ту цїль міска рада в Софії. При нагодї зїзду Болгария хоче представити Славянщинї великі поступи, які зробила від часу своєї независимости.

— **Лїченє грузлавки фізичною працею.** Нїмецкий лїкар др. Бремер був першим, що рух тїла в гірскім воздусї уважав за успішний середник проти грузлавки. Др. Вальтер розвинув ту методу ширше і наказує своїм пацієнтам робити довші проходи. Ще дальше поступив др. Патерсон і завів в своїй санаториї в Фрімлей такий спосіб лїченя грузлавки, що пацієнти виконують постепенно чим раз тяжшу фізичну працю. Опис такого лїченя подає „Bulettin medicale“. На лїсім плаю — читаємо в тій часописи — бачимо багато людий, котрі рубають дерево. Не є то робітники, але хорі. Очевидно не всїх хорих на грузлавку лїчить ся тим способом, лише тих, що ще можуть виздоровіти. Кождий хорий наперед відпочиває в супокою через десять днів. Аж потім дають єму легку працю без напруги сил, головно кажуть єму ходити. В першім днї робить 800 метрів дороги, в дальших днях визначує ся чим раз довшу дорогу аж до 15 кільометрів денно. Потім хорий бере ся до працї, спершу легкої, а відтак тяжшої. Хорі дістають наказ виносити на гори тягарі, копають землю, возять тягарі і т. д. Коли хорим ся праця виходить на здоровлє, то дістають ще тяжші роботи, і як досьвід ствердив, приходять тим чином до повного здоровля. Бачимо се впрочім на селянах, які працюють на сьвіжім і чистім воздусї. Хлїбороб з дихавицею чи з грузлавкою буде жити 60 до 70 лїт, коли в місти скоро зійшов би до гробу.

Оповістки.

— **Іменованя в судівництві.** Мінїстер судівництва іменував радниками краєвого суду повітових судиїв: Фр. Марамороша в Сяноцї для Бжеска, Ем. Клюка в Богородчанах для Станїславова, Ів. Кивелюка в Копичинцях для Львова, Ж. Рибіцкого в Коломиї і Л. Гелу в Перемишлї для Бережан, Йос. Білиньского в Самборі, Л. Моталя в Делятині для Тернополя і Стан. Малєго в Золочеві; радниками кр. суду і начальниками повітових судів: Ад. Жмурка в Ст. Самборі, Ал. Ґриґлєвского в Миколаєві, Т. Проминьского в Мединичах, др. Ст. Бялого в Березові, Бр. Рада в Борщеві, Фел. Нарольского в Заліщиках, др. Ів. Рутковского в Лїску, др. Й. Мерженьского в Любачеві, Вяч. Вжеснєвского у Львові для Богородчан, Ч. Войцїцкого в Самборі для Теребовлї, Стан. Орского в Бучачи для Журавна, Мих. Сївіньского в Станїславові для Бібрки, д-ра Стеф. Дрогомирецкого в Станїславові для Будзанова, Ів. Гробонього в Стрию для Бірчі, Ів. Перацкого у Львові для Рави рускої, др. Ад. Стравиньского в Жовкві для Лютовиск і Люд. Ґетінґера у Львові для Комарна; повітовими судиями: Л. Радваньского в Богородчанах, Ґер. Отогаля в Дрогобичи, др. Едв. Вибіраля в Щирцю для Збаража, Жигм. Бухельта в Рогатинї для Сокаля, Юліяна Величка в Мединичах для Бучача, Авр. Фішля в Дрогобичи для Жовкви, Вен. Ебнера в Ґураґуморі для Радовець, С. Зентнера в Дорнї для Кімполюнґа і Авр. Купферберґа в Сучаві; судиями отсих авскультантів: Бол. Білєка для Обертина, Кар. Чекая для Чорткова, Петра Когута для Рогатина, Семена Яценя для округа львівского висшого суду краєвого, Модеста Млинарского для Бібрки, Олександра Курпяка для Войнилова, Ад. Ляндава і Михайла Яримовича для Борщева, Жигм. Пискозуба для Щирця, Жигм. Еренберґера для округа львівского висш. суду краєвого, Алексія Ткачука для Богородчан, Ад. Ґатникевича для Меденич, Ед. Гервіґого для Рави рускої, Олександра Кучеру для Ст. Самбора, Тад. Мосочого для Сокаля, Володимира Лагодиньского для Вишнївчика, Тад. Дзєжиньского для Сокаля, Г. Дама для Радехова, Авт. Вавжинецкого для Яблонова, Кар. Слявика для Радовець і Александра Сташкевича для Підгаєць.

Наука, штука і лїтература

— **В Бібліотецї „Основи“** появили ся отсї нові брошури:

Ч. 4. Дещо про суспільне питанє, нап. Яр. Лев. Львів 1909. Стор. 56, вел. 16-ки.

Ч. 8. Чи наука противить ся вірі? нап. Я. Л. Львів 1909. Стор. 12, вел. 16-ки.

— **Наша Школа**, науково педаґоґічний журнал, орган Тов-а „Учительська Громада“ у Львові, книжка III і IV за 1909. рік містить отсї статї: Педаґоґ: наша відповідь (в справі утраквізму в середних школах). — Меморіял Гол. Виділу тов-а „Учит. Громада“ у Льві, внесений до галицкого сойму в справі утраквізму. — В. Кмицкевич: Заснованє Тов-а учителів висших шкіл ім. Сковороди в Чернівцях. — Др. Ів. Копач: Новий австрийський „Нормальний плян науки для ґімназий“. — А. Крушельницкий: Українські підручники в середних школах в Галичинї. — Др. М. Кордуба: Укр. підручники в середних школах на Буковинї. — Л. Сальо: Наука нїмецкої мови в середних школах і підручники до неї давнїйші і теперішні. — К. Чайківский: Наука моралї в школах. — Дальше наступають: Оцїнки і звіти, огляд журналів і часописий, miscellanea, хроніка, бібліоґрафія, і оголошеня. — Загалом зміст „Нашої Школи“ богатий і обнимає 207 сторін великої 16-ки.

— *Антін Крушельницкий*: **Тривога**, драма в 3 дїях. Коломия — Київ. 1910. З друкарні А. Кисїлевского і С-ки. Стор. 133, вел. 16-ки. Цїна 3 кор.

— **Видавництво „Час“** друкує і незабавом випустить у сьвіт першу серию книжок для народу, що складає ся з таких оповідань: Б. Грінченко: „Панько“ (з великою біоґрафією автора); О. Данїль: „Різдвяний дарунок“ (перекл. з франц. мови); М. Лермонтов: „Пісня про царя Івана Васильовича та одважного крамаря Калашникова“; М. Конопницка: „Мендель Граньский“ (перекл. з польскої мови); Р. Пейверинта: „У дорозї“ (перекл. з финьскої мови); Є. Аміч с: „Хуртовина“ (перекл. з італїйскої мови); Єгипетське оповіданє „Цар Менефта“ (перекл. з франц. мови); М. Пилипович: „Землиця рідна“; К. Фібіх: „Попихач“ (перекл. з нїмец. мови); С. Руданьский: „Співомовки“.

Кость Курило.

Письма з Америки.

—

(Дальше).

Washington. D. C. 24. IV. 909.

До того модерного „Eternal City“ пливуть цілі ряди так Американців, як і Европейців, щоби з близька приглянутись хвалї американського режиму. Дивне оно, прегарне в своїм, мов би сільськім тонї, молоде, а старе у своїй культурній поваві, о широких просторах, з рядами гарної деревини улицях, чисте, гарне в найдальшім закутку.

Здовж усїх улиць їдуть у ріжних напрямах трамваї, але їдуть дивно, по тихо, спокійно а скоро, з якоюсь тимчасовостию, відай для великої пошани сего новосьвітного капітолю вашінґтоньского, де батьки народу раду довго радять.

Одно се місто, де комини фабричні не володіють, а люди під тїнями дерев великих скверів напувають ся чистим, сьвіжим воздухом, що пливе з над моря, незатроене машиновим житєм. Здає ся, мов би вчера вечером його склали умілі артисти, а нинї до схід сонця віддали до ужитку людий мира й свободи й любови, таке якесь завсїгди оно нове.

В тім так незрозуміло спокійнім архі селї, о триста тисячах мешканців, в якім дерево росте, як у великім садї серед блїдих листків мармурових монументів, о біло матовім виглядї резиденций-камяниць, тут містить ся керма справ зєдинених американьских держав — се капітоль — новосьвітний храм парляментарний. Висший він над усе, що росте і побудоване а такий величавий, гармонїйний, клясичний, що й годї для нього найти зрівнаня. Варто обняти єго очима та приглянутись з близька.

Виставлений на взгірю „Potomae“, довгий на 229 м., а широкий 38 м. складаєть ся він з трех частий. Дві бічні части чи нави з біленького мармуру, в серединї з блїдо-сїрого ґранїту роблять якесь вівтарне вражінє високої сталевої сили і правди, що глядить усїми ломанями клясичної структури. А над ним розсїлась 82 метова копула на якій, гейби на владичім престолї американська „Liberty“ кована Crawford'ом. У стіп капітолю мраморні тераси і широкі, прерівні хвильовані легонькам вітром зелені травники, із котрих глядять радісні очі весняного квітя: прімулька, аврикліі, гіяценти. Сего виду не забуде ся нїколи.

А в унутрі: Hall of Representantives (парлямент) з портретами президентів і фресками Brumidi'a, з ґалериями, що напевно зможуть помістити 3.000 осіб, — а далї Supreme Court (найвисший трибунал), Senate Chamber (кімната сенаторів), President's Room, Senator's Room, Reception Hall, і так ріжних кімнат майже без кінця, о всї они гарні, стилеві, кожда з них в своїм роді і тонї. На полудневий бік від капітолю велика ґранїтова будівля в італїйськім ренесансї „Library of Congres“ се одна з найбільших сьвітових бібліотек, плянована кількома архітектами, як Green, Casey, Peltz-ом, а вибудована коштом більш як 5 мілїонів долярів. Се властиво і бібліотека і рівночасно музей. При великанськім бібліотечнім укладї томів і томів висять у горі картини чільних клясиків і репрезентантів ріжних шкіл, а середину кімнат красять статуї, скульптури, а усе те зі собою тактично згармонїзоване, звязане, уложене руками дїйсних артистів.

На правдиву пошану прислугує собі ротундова читальня. Поза бібліотекою після найновійших змагань уладжений ботанїчний город з оказами цїлого сьвіта, та великаньскими оранжерями; — усе тут є, що причиняєть до царини ростин. По другій сторонї видно Medical Museum, National Museum і Smithosian-Institution, а там далї довкола державні будинки і амбасадорскі палати. На бік від них білїєть ся »white house« (білий дім) палата президента. Серед тої просторони мов би хто розсїяв статуї і обелїски; Тут статуа Washington-a там Laffaette-a, тут знова Jacksona і Kochaubeau, там знова місце на проектований камінь Тадея Костюшки і багато других, що для свободи складали своє цїле житє. Шкода лишень, що не можна менї довше задержатись, бо час і пора кличе далї.

Ідея католицка є тут найсильнїйша, та під її напором розвоєвим прийшло до заснованя католицкого унїверситету завдяки трудови Апостольского делеґата кардинала Гібонса.

З Русинів нема тут нїкого, бо Русини поселяють ся лишень там, де фабричні заробітки.

Годї переїхати Італїю а не бути в Римі, годї бути в Америцї, а не поступити хоть на кілька хвиль до Вашінґтону, щоби навчитись сего, чого не дасть нїколи строго клясична Европа.

(Дальше буде).

Телеґрами

з дня 29. грудня.

Барцельона. При ул. Сальва відкрито склад бомб. Власти догадують ся, що попали на якийсь більший заговор.

Гориция. На онодїшнім вечірнім засїданю сойму, коли ухвалено не признати важними вибори трех послів словіньских з більшої сласности, пос. Ґабрек серед великого гамору кинув фляшкою з піском на президента сойму.

Будапешт. На внесенє д-ра Векерлє, сойм відрочив ся до скінченя пересиленя.

РУСИНИ! **Жадайте у всїх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руской фабрики Евгена Біліньского в Збаражи.**

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% н школи і бурси тов. педаґоґічного, а 5% на сироти і вдови по сьвящениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

ПЕТРО ІВАН СЕНЮТА
артист-маляр,
одинокий руский концес. декоратор церков. і нач. директор Тов-а для розв. руской штуки у Львові
приймає всякі замовленя входячі
в обсяг прикрашуваня церков
Львів, ул. Льва Сапіги 85. I. п.
112(3—20)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 30. грудня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділї і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул Кароля Людвика ч. 5.

Ол. Барвіньский. Історичний огляд основин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskieg list Edw. Gniewosza, szefa sekcyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Нїщиньского Байди). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного — Цїна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

„ Княгиня „ 30 с.

Проф. Ратміров. повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко. Великий, новеля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацию „Руслана“ або в книгарнї Н. Товариства ім. Шевченка.

Гр.-кат. Уряд і парох. в Заболотові пошукує півця церк. іспитованого, з добрим теноровим голосом, і спосібного до веденя хорального співу. Удержанє: Платня стала 20 корон місячно і можливі доходи. Точнїйші дані при личнім зголошеню. 108(8—8)

Перепискі листки з погрудєм Івана Мазепи можна набувати в адміністрациї „Руслана“, в „Сокільскім Базарі“ або в книгарнї Тов-а ім. Шевченка у Львові. Примірник 6 с.

Образи Шевченка, Хмельницкого, Котляревского, Лисенка від 6 - 200 К. Фіґурки з ґіпсу á 80 с і 1·20 К, Краватки, ґердани, сорочки, фартушки, шапки сокільскі і козацкі, альбоми, перфуми, спинки. брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — *Склади „Сокільского Базару“ у Львові, Стрию і Станїславові.*

Біда з лихим жолудком

а сталі наслідки того є: брак апетиту, біль жолудка, млоєнє, забуреня при травленю, біль голови і т. д. На то певно помагають

КАЙЗЕРА

Мятові Цукорки

випробовані лїкарями!

Дїлають оживляючо, причиняють ся до травленя і до скріпленя жолудка.

Пакет 20 і 40 сотиків.

Можна набути у всїх аптиках.

91(12—12)

Розклад зелїзничих поїздів
важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	9·50
Кракова	7·25	9·50	—	**8·40**	**2·30**
Тарнова	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·58	9·30
Черновець	—	—	—	**6·40**	**12.20**
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10.20	—	—	—
Стрия	7·29	11·45	4·25	—	11·00
Пустомит	7·29	11·45	4·25	10·15*	11·00
Самбора	8·00	9·57	2·00	—	9·00
Любіня	8·00	9·57	2·00	9·00	11·45*
Рави руской	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·05	1·15	5·00	9·25	10·10†
Брухович	7·10	10·05А	1·48Б	4·50	8·20
Брухович	8·15	12·40	3·27В	5·30Г	9·35В
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·45	9·50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·15	10·12
„ Бродів	7·01	—	**2·00**	5·15	10·12
„ Курович	—	—	11·19	—	9·39
„ Винник	8·07	—	11·19	3·26	9·39
Зі Львова відходить до	**рано**	**перед пол.**	**по полуд**	**вечер**	**в ночи**
Кракова	3·50	**8·25**	**2·45**	**7·00**	11.15
Кракова	—	8.40	6·12	7·35	**12·45**
Ряшева	—	—	3·30	—	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	8·00	11 10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10·38
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·50**
Станиславова	—	—	2·50	—	—
Коломиї	—	—	—	6·00	—
Стрия	7·30	—	1·45	6 55	11·25
Пустомит	7·30	10·35*	1·45	6·55	11·25
Самбора	6·00	9·05	—	3·40	10·45
Любіня	6·00	9·05	2·15*	8·40	10·45
Рави руской	6·14	11·05	—	—	11·35З
Янова	8 20	10·10	1·37†	3·40	6·30
Брухович	7.21	11·05	2·30В	5·50Г	8·34В
Брухович 6·14	9·00А	12·41Б	3·45	7·10	11·35З
Зимної води	3·50	8·40	3·30	7·35	11·15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·29	**11·32**
„ Бродів	6·35	11·00	**2 31**	8·29	—
„ Курович	—	7·13	—	2·52	—
„ Винник	5·44	7·13*	1·30	2·52	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділї і сьвята від 16/5 до 18/9. А) Лише в неділї і сьвята від 1/7 до 31/8. — Б) Лише в неділї сьвята від 1/6 до 30/9. — В) В неділї і сьвята а від 1/6 до 30/9 щодень.— Г) Щоденно від 1/7 до 31/8. — З) Лише в неділї.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарні В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL